

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Viktora Kučery a soudců JUDr. Lenky Matyášové a JUDr. Jakuba Camrdy v právní věci žalobce: **J. B. (roz. L.)**, zast. Mgr. Jiřím Maškem, advokátem se sídlem Pod Všemi svatými 427/17, Plzeň, proti žalovanému: **Ministerstvo životního prostředí**, se sídlem Vršovická 1442/65, Praha 10, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 23. 1. 2023, č. j. 60 A 7/2020-162,

t a k t o :

Kasační stížnosti **se p ř i z n á v á** odkladný účinek.

Odůvodnění:

[1] Kasační stížností se žalobce (dále jen „stěžovatel“) domáhá zrušení v záhlaví označeného rozsudku Krajského soudu v Českých Budějovicích (dále jen „krajský soud“), kterým byla zamítnuta jeho žaloba proti rozhodnutí žalovaného ze dne 7. 8. 2020, č. j. MZP/2020/510/1014. Tímto rozhodnutím žalovaný částečně změnil rozhodnutí Správy Národního parku Šumava (dále jen „správní orgán I. stupně“) ze dne 24. 5. 2017, č. j. NPS 0538/2017, SZ NPS 02162/2017/5.

[2] Uvedeným rozhodnutím správní orgán I. stupně shledal stěžovatele vinným z přestupků podle § 87 odst. 3 písm. d) zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění účinném ke dni spáchání přestupku, dále jen „ZOPK“ (stěžovatel pokácel bez povolení nebo závažně poškodil skupinu dřevin rostoucích mimo les), podle § 87 odst. 3 písm. m) ZOPK (závažně poškodil nebo zničil významný krajinný prvek), § 87 odst. 3 písm. l) ZOPK (neplnil podmínky výjimky udělené podle § 43 a § 56 nebo podmínky souhlasu podle § 44 a § 57 ZOPK) a § 87 odst. 3 písm. n) ZOPK (vykonával ve zvláště chráněném území, označeném smluvně chráněném území, evropsky významné lokalitě nebo ptačí oblasti činnost zakázanou nebo vykonával činnost, pro kterou je vyžadován souhlas orgánu ochrany přírody, bez tohoto souhlasu), za což mu uložil pokutu ve výši 100 000 Kč (výrok I.). Současně stěžovateli uložil povinnost nahradit náklady řízení paušální částkou 1 000 Kč (výrok II.). Dále správní orgán I. stupně uložil stěžovateli podle § 86 odst. 2 ZOPK provést přiměřená náhradní opatření k nápravě – stěžovatel je povinen do jednoho roku po nabytí právní moci prvostupňového rozhodnutí odstranit ze st. p. č. 133 všechny dodané prvky, zejména základovou desku, plastovou jímku, drenáže a objekt s pultovou střechou, a poté uvést pozemek do původní nivelety, povrch překrýt

20 cm vysokou vrstvou ornice a vysázet na něm 20 ks dřevin na Šumavě autochtonních druhů, přičemž o dřeviny je povinen pečovat pět let (výrok III.).

[3] Žalovaný žalobou napadeným rozhodnutím prvostupňové rozhodnutí změnil tak, že nahradil výrok I. novým zněním (doplnil odkazy na příslušná zákonná ustanovení a specifikaci jednotlivých skutků) a stěžovatele uznal vinným z přestupků podle § 87 odst. 3 písm. m), písm. l) a písm. n) ZOPK [nikoli podle § 87 odst. 3 písm. d) ZOPK], za což mu uložil pokutu ve výši 70 000 Kč, ve zbytku prvostupňové rozhodnutí potvrdil.

[4] Společně s doplněním kasační stížnosti podal stěžovatel návrh na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti podle § 107 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“).

[5] Návrh na přiznání odkladného účinku stěžovatel odůvodnil tím, že uložená opatření k nápravě pro něj představují nepoměrně přísný následek, neboť jsou velice citelná a nákladná, zároveň mu byla uložena pokuta ve výši 70 000 Kč. Přiznáním odkladného účinku podle stěžovatele nevznikne žalovanému žádná újma, pro stěžovatele však pokuta představuje potenciálně likvidační sankci, zvláště ve spojení s uloženou povinností náhradních opatření, jež byla před třemi lety vyčíslena na 668 909 Kč (přičemž v důsledku dalšího vývoje lze předpokládat, že v současnosti se cena vyšplhá až k 1 000 000 Kč). Stěžovatel uvedl, že jeho finanční situace je dlouhodobě nestabilní a špatná, případný výkon rozhodnutí by nepochybně znamenal osobní bankrot, což by mělo negativní vliv na život jeho rodiny, zejména nezletilého syna. Stěžovatel dále zrekapituloval historii svého podnikání (provozování baru a penzionu v letech 2014-2016, od r. 2017 práce se dřevem) a zdůraznil, že jeho údajně závadná činnost již byla vykonána, přiznáním odkladného účinku tak nedojde k ohrožení žádného veřejného zájmu. Dle stěžovatele nelze vyloučit situaci, kdy v důsledku vykonání rozhodnutí prožije osobní bankrot, ale následně Nejvyšší správní soud kasační stížnosti vyhově – v případě nepřiznání odkladného účinku by mělo posouzení kasační stížnosti pouze akademický charakter. Stěžovatel namítl, že mu hrozí realizace rozsáhlé „kvazistavební“ činnosti, kterou by bylo možné vrátit do původního stavu jen s výraznými obtížemi a finančními náklady. Závěrem stěžovatel odkázal na usnesení krajského soudu ze dne 12. 11. 2020, č. j. 60 A 7/2020-63, jímž bylo vyhověno jeho návrhu na přiznání odkladného účinku, od něhož není důvodu se jakkoli odchýlovat.

[6] Žalovaný v první řadě upozornil, že každá pokuta má dopad do majetkové sféry pokutovaného, jinak by postrádala efekt. Stěžovatel měl možnost požádat o splátkový kalendář, kterou využil (a bylo mu vyhověno). Ve svých předchozích vyjádřeních k návrhům na přiznání odkladného účinku žalovaný konstatoval, že posečkáním realizace nápravných opatření se již způsobená újma nezvýší, nyní však již tento názor nesdílí. Stěžovatel totiž nadále nečeká a svou činnost ve zvláště chráněném území zintenzivňuje, stavbu již zcela dokončil a neváhá se s ní dokonce prezentovat v médiích. Újma na životním prostředí se tak dle žalovaného zvyšuje a návrat do původního stavu bude mnohem složitější oproti stavu, za něhož bylo původně rozhodováno. Způsob rozhodnutí o návrhu na přiznání odkladného účinku žalovaný ponechal na úvaze Nejvyššího správního soudu.

[7] Podle § 107 s. ř. s. nemá kasační stížnost odkladný účinek, Nejvyšší správní soud jej však může na návrh stěžovatele přiznat, přitom se přiměřeně užije § 73 odst. 2 s. ř. s., podle kterého lze přiznat odkladný účinek, jestliže by výkon nebo jiné právní následky

pokračování

rozhodnutí znamenaly pro žalobce, resp. stěžovatele, nepoměrně větší újmu, než jaká přiznáním odkladného účinku může vzniknout jiným osobám, a jestliže to nebude v rozporu s důležitým veřejným zájmem.

[8] Je třeba zdůraznit, že přiznání odkladného účinku kasační stížnosti je mimořádným institutem, kterým Nejvyšší správní soud prolamuje před vlastním rozhodnutím ve věci samé právní účinky pravomocného rozhodnutí krajského soudu, na které je třeba hledět jako na zákonné a věcně správné, dokud není případně jako celek zrušeno. Přiznání odkladného účinku proto musí být vyhrazeno pouze pro případy, které zákonodárce vyjádřil v § 73 odst. 2 s. ř. s.

[9] Po zhodnocení důvodů uvedených stěžovatelem a okolností projednávané věci dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že podmínky pro přiznání odkladného účinku kasační stížnosti jsou v daném případě splněny.

[10] Stěžovatel, který přiznání odkladného účinku navrhuje, má povinnost tvrzení a povinnost důkazní – je tedy na něm, aby konkretizoval a doložil (prokázal), jakou konkrétní újmu by pro něj výkon nebo jiné právní následky rozhodnutí znamenaly. Hrozící újma musí přitom být závažná a reálná, nikoliv pouze hypotetická či bagatelní. Nejvyšší správní soud poukazuje na dispoziční zásadu ovládající celé řízení o kasační stížnosti – kasační soud není povolán k tomu, aby za stěžovatele vlastní vyhledávací činností zjišťoval či dokazoval důvody pro přiznání odkladného účinku kasační stížnosti. Návrh na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti musí být proto dostatečně individualizovaný a podepřený konkrétními důkazy (srov. např. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 1. 2012, č. j. 8 As 65/2011-74).

[11] Tvrzená újma musí přitom vyplývat z právních účinků rozhodnutí přezkoumávaného v dané věci, nikoliv z rozhodnutí či jiných skutečností, k nimž došlo až následně, neboť odkladný účinek působí vždy ve vztahu k přezkoumávanému rozhodnutí krajského soudu, případně též ve vztahu ke správnímu rozhodnutí, k jehož přezkumu řízení před krajským soudem vedlo. Skutečnosti, z nichž je hrozící újma dovozována, se musí týkat zejména bezprostřední budoucnosti, tj. doby od nabytí právní moci rozhodnutí krajského soudu do vydání rozhodnutí o kasační stížnosti, neboť pouze pro tuto dobu bude odkladný účinek kasační stížnosti (dočasně) působit (§ 107 ve spojení s § 73 odst. 3 s. ř. s.); viz usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 6. 2019, č. j. 1 As 171/2019-48.

[12] Stěžovatel v návrhu na přiznání odkladného účinku tvrdil, že výkon napadeného rozhodnutí by mohl vést k jeho osobnímu bankrotu. Nejvyšší správní soud již v usnesení ze dne 9. 2. 2022, č. j. 5 As 384/2021-50 (jímž stěžovateli přiznal odkladný účinek předchozí kasační stížnosti v téže věci) stěžovatele upozornil, že neuvedl všechny své příjmy (nespecifikoval, z jakých konkrétních prostředků hradí běžné výdaje na stravu, ošacení a bydlení) a doložil především výdajovou stránku svých financí. V nyní posuzovaném návrhu na přiznání odkladného účinku stěžovatel nejenže dříve vytýkaný nedostatek nenapravil, ale dokonce doložil pouze tytéž doklady, které byly obsaženy již v jeho návrhu na přiznání odkladného účinku v řízení před krajským soudem ze dne 20. 10. 2020 (před přibližně dvěma a půl lety). Stěžovatel neuvedl, jaký vztah s jeho aktuální finanční situací má nájemní smlouva o pronájmu penzionu z roku 2011, když živnost s předmětem hostinské činnosti ukončil již v roce 2016 (tedy před více než 6 lety).

Stejně tak stěžovatel nevysvětlil, proč dokládá smlouvu o zápůjčce ze dne 15. 3. 2016, která měla být již 31. 12. 2021 uhrazena. Jediný argument stěžovatele vztahující se k aktuální situaci představuje tvrzení o navýšení ceny nápravných opatření přibližně o 50 % v důsledku inflace a nárůstu ceny stavebních materiálů. Tento svůj odhad však stěžovatel nepodložil žádnými důkazními prostředky. Z výše uvedeného tedy vyplývá, že stěžovatel neprokázal, že uhrazení pokuty, příp. i v kombinaci s provedením nápravných opatření, by v jeho případě mohlo vést k likvidačním ekonomickým důsledkům na něj či jeho rodinu.

[13] Nejvyšší správní soud však má za to, že uložené opatření k nápravě spočívající v odstranění prvků dodaných na pozemek (zejména základové desky, plastové jímky, drenáže a objektu s pultovou střechou), jakož i provedení dalších nápravných opatření (úprava nivelety, překrytí povrchu ornici a výsadba dřevin), může představovat citelnou újmu, která by nemusela být zhojitelná ani případným rozhodnutím ve prospěch stěžovatele. Pokud by Nejvyšší správní soud kasační stížnosti odkladný účinek nepřiznal, byl by stěžovatel povinen veškerá uložená opatření k nápravě provést, což jistě představuje nepoměrně větší újmu, než jaká přiznáním odkladného účinku může hrozit jiným osobám. Ze stejného důvodu již přiznal odkladný účinek žalobě krajský soud, jakož i Nejvyšší správní soud v případě předchozí kasační stížnosti v této věci. Byť lze vzhledem k okolnostem (pokračování ve stavební činnosti vedoucí dokonce k postavení domu, kde stěžovatel dle svého vyjádření i se svou rodinou bydlí) při nejmenším pochybovat o stěžovatelově dobré víře, podmínku nepoměrně větší újmy na straně stěžovatele považuje kasační soud za splněnou.

[14] Také druhou z podmínek shledal Nejvyšší správní soud splněnou, neboť přiznání odkladného účinku nebude v rozporu s veřejným zájmem. Přiznáním odkladného účinku Nejvyšší správní soud pouze odsune účinky zamítavého rozsudku krajského soudu, čímž se obnoví účinky odkladného účinku, který stěžovateli přiznal již krajský soud, a to do doby, než o podané kasační stížnosti rozhodne Nejvyšší správní soud věcně. Neuspěje-li stěžovatel se svou kasační stížností, bude povinen pokutu zaplatit a nápravná opatření provést. Tím však Nejvyšší správní soud žádným způsobem nepředjímá své rozhodnutí o samotné kasační stížnosti.

[15] Z uvedených důvodů tedy Nejvyšší správní soud podle § 107 ve spojení s § 73 odst. 2 až 4 s. ř. s. přiznal kasační stížnosti odkladný účinek.

Poučení:

Proti tomuto usnesení **nejsou** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3, § 120 s. ř. s.).

V Brně dne 20. dubna 2023

JUDr. Viktor Kučera
předseda senátu